

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಅವರ ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ಬ. ಕಂಬಾಗಿ* ಮತ್ತು ಡಾ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜ**

*ಸಂಶೋಧಕರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

**ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ ಅವರು ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಒಂದರಂತೆ ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳು ಚಿಂತನಾತ್ಮಕವಾದ ಕಿರುಬರಹಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಮೊದಲು 'ಧ್ಯಾನಮುಖಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದಷ್ಟು ಕಿರುಬರಹಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ, ಮೊದಲು ಬರೆದಂತಹ ಬರಹಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ 'ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ ಅವರ ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು: (Keywords) ಧ್ಯಾನ ಸೂತ್ರ, ಧ್ಯಾನ ಮುಖಿ, ಮಲ್ಲೇಪುರಂ, ಕಿರುಬರಹ.

ಪೀಠಿಕೆ

'ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 60 ಕಿರುಬರಹಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬರಹವು ತನ್ನದೆಯಾದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅವರು ಸಾದು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಸಂಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಿರುಬರಹಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಭವಭೂತಿಯು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಾದ 'ಉತ್ತರರಾಮ ಚರಿತೆ' ಎಂಬ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮರಸವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮಿಮಾಂಸೆಕಾರರು ಒಂಭತ್ತು ರಸಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಶೃಂಗಾರದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಶಾಂತಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಂತ ಕವಿಗಳು ಭಕ್ತರಸ, ಕೈವಲ್ಯರಸ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಭವಭೂತಿಗೆ ಸ್ನೇಹದ ಬಗೆಗೆ ಅತಿಯಾದ ಒಲವು ಇರುವುದರಿಂದ 'ಸ್ನೇಹಾತ್ಮಕಃ ತಂತುಃ', 'ಪ್ರೀತಿಯಃ ಸಂಶ್ರಯತೆ', 'ಕ್ಷಚಿತ ಪ್ರೀತಿಃ'¹ ಎಂಬಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಪದೇ ಪದೇ ಅವನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

Please cite this article as: ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ಬ. ಕಂಬಾಗಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜ (2022). ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಅವರ ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 4(3). ಪು.ಸಂ. 86-91.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾನೇ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ವಿದ್ಯೆಯ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವು ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಗುರುವಾದವನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಾರೆ ಎರೆದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಶಿಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು, ಕಲಿಸಲು ಎರಡಕ್ಕೂ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಬೇಕು. ವಿದ್ಯೆ ಕೊಡುವ ಗುರು, ಪಡೆಯುವ ಶಿಷ್ಯ ವಿದ್ಯೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಬಹಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತ, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಚೀನಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿದ್ಯೆ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿತ್ತು.

1. ಪರಾವಿದ್ಯೆ
2. ಅಪರಾವಿದ್ಯೆ

ನಾವು ಇಂದು ಅಕ್ಷರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೇ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎಂದು ಮಹಾಪಂಡಿತ ರಾಹುಲ ಸಾಂಕೃತ್ಯಾಯನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಎರಡರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದೇಹ ಎಂಬುದು ರಕ್ತ, ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದಾಗಿದೆ. ದೇಹವು ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದೆ. ದೇಹ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಮಾದ್ಯಮ ಇದು ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ದೇಹವನ್ನು 'ಸಿದ್ಧ' ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ನಡುವಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿದಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮಲಿಂಗಂ ಅವರು ದೇಹಸಿದ್ಧರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿ ನಡುವಿನ ಅನುಭಾವಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಸಾಧನ ಬೇಕು. ಹಿರಿಯರು, ಗುರುಗಳು, ಗೆಳೆಯರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕನ್ನಡಿಗಳೇ. ಆದರೆ ಭೌತಿಕ ಕನ್ನಡಿಯು ಒಂದುಟ್ಟು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡಿಯು ನಮಗೆ ಅರಿವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರದ್ಧೆ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿ ಎಂದು ಸಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಸನೆ ಎಂದರೆ ನಾಲಗೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದು. ಮಾತನಾಡುವ ಅಂಗವಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಧನ.

ಮನುಷ್ಯ ಈಗೀಗ ಯಾಂತ್ರಿಕತನಾಗಿ ಅರ್ಥದ ಹಾಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮಾನವವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮೃಗವೃತ್ತಿಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನದ ಗುರಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ. ಬಾಹ್ಯ ಸೆಳೆತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಮೃಗವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಾನವವೃತ್ತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದಂತೆ ಸಮಾಜಘಾತಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು ಅವನತಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಮಾನವವೃತ್ತಿ ಮಹತ್ವವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಈಶ್ವರನು ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಹೊರಗಿನದೆಲ್ಲ ಪರಬರಹ್ಮನಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಈಶ್ವರನು ಅಕಾರ, ಗುಣ, ಕೋಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ.

ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಇವುಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳಾದ ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ಅಗ್ನಿ ಮುಂತಾದವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದಾಂತಿಗಳು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅಮೂರ್ತವಾಗಿ ಕಂಡರೆ, ಪೌರಾಣಿಕ ಮೂರ್ತವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

ನಾವು ದಿನನಿತ್ಯ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಕತ್ತಲು ಎರಡನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾವು ಎದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ದಿನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಕು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಭರವಸೆಯ ಅಂಶವಾಗಿ ಕೂಡ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾನೀದ್ದೆನೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಜನರ ದೈನಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೀವನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾನು, ನನ್ನದು ಎಂದು ಅಹಂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಜೀವನಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಾರದು. ಲೋಕಮಿತ್ರರು ಎಂದರೆ ಲೋಕದ ಋಣಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿದಂತವರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ಋಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾ: ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಗುರು ನಾವು ಎಲ್ಲ ಋಣಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತವಾಗಬೇಕು ಅವರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ತಿಳಿದು ತಿಳಿ-ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ, ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಅರಿವಾಗಬೇಕು. ತಿಳಿಯಬೇಕು ಅಂದಾಗ ಮಾನವ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳುವುದು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ, ಅದು ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗಬೇಕು. ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ತನಗೆ ಅರಿವಾಗುವುದು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಲ್ಲ, ಆದರೂ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರುಂಟು ಅಂತಹ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ರಾವಣನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 'ಕದಡಿದ ಸಲಿಲಂ ತಿಳಿವಂದದೆ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

'ತನ್ನ ತಾನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನೊ

ತನ್ನಂತೆ ಸರ್ವರ ಜೀವದ ಮನ್ನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನೊ'² (ಪು.ಸಂ.50)

ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ತತ್ವಪದದ ಸಾಲು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಒಂದು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲು ಸಡಗರ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ ತಿಂದು, ಇತರರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾದ ಭೋಜನ ತಯಾರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಋಷಿಯಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದು. ಇದು ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಕಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಓದುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು. ಜ್ಞಾನ,

ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನ ಈ ಮೂರು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು.

ಚಲ ಎಂದರೆ ಹಠ ಎಂದರ್ಥ ಭಲ ಎಂಬ ಪದದ ತದ್ಭವ ರೂಪ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಚಲ ಇರಲೇಬೇಕು. ಚಲ ಎಂದು ನೆನಪಾದ ಕೂಡಲೇ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪನ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೊದಲ ಸಾಲು 'ಚಲದೊಳ್ ದುರ್ಯೋಧನಂ' ಎಂಬುದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಸರು, ಪಂಪರು ಚಲ ಎಂಬುದು ಉಪಾಯಕಾರಿ ಎಂತಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆತ ತನ್ನ ಹಠದಿಂದಲೇ ನಾಶವಾದಗಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ತಮ್ಮದೆಯಾದ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ನಿವಾರಿಸಿ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ದೇಶದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಜಗತ್ತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಸವಿಯಲು ಕಣ್ಣು ಎಂಬ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸುವ ತತ್ವಪದವೆಂದರೆ

'ಕಂಗಳು ಊರಿನ ಶೃಂಗಾರದ ಬೀದಿಯ

ಶೃಂಗಾರವಾಗುವುದೇ ನಮ್ಮ

ಮಂಗಲ ಮಹಿಮನು ರಂಭಪುರದ ರುದ್ರನು

ಲಿಂಗಕಳೆಗಳ ನೋಡಮ್ಮ'³

ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯದವನು ಅಥವಾ ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸಿದವನು. ತಿಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುನರ್‌ಮನನ ಮಾಡುವುದು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಭ್ಯಾಸವು ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಯ, ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಲೌಕಿಕ ಸಂಗತಿ. ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಬಾಹ್ಯ ಸಮರ್ಥನೆಗೂ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು.

ನಾಳೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇಂದೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಭೂತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಇಂದಿನ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಾಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇಂದಿನ

ಜನರು ಹಿಂದಿನ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ವರ್ತಮಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ನೆನ್ನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಳೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಾವು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತವೆ. ಬೆಳಗು ಜ್ಞಾನತತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಲ್ಲದೆ. ಧನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರುಹು ಆಗಿದೆ. ಬೆಂಕಿಯು ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಮಾನವನು ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಗು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅಭ್ಯಾಸ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ತು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಇವೆರಡೂ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಬೇರೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆಯ ಬಳಸುವಿಕೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ವಿದ್ವತ್ತು ತಾನಾಗೇ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸು ಕಾಣಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಗುರು ಹಿರಿಯರು ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾಡಿನ ಚೈತನ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವರು ತಮಗೆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿದವನ ಮುಖವು ಪ್ರಖರತೆಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ದೇಹವನ್ನು ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಿ ದೃಢವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ತೇಜೋಮಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ, ಹಿರಿಯರಿಂದ, ನಿಸರ್ಗದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಜೀವನದ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಾವು ಪೂರ್ವತಯಾರಿಯಿಂದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾವು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವಿಶ್ವದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವಿಜ್ಞಾನವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರೀಕರು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದುಳಿಯದೇ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದಾಗ ಉತ್ತಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಧ್ಯಾನವು ಕಠಿಣವಾದ ದಾರಿಯಾದರೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೇನಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಜಾಗೃತಿ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಹೊರಟರೆ ಸಾಕು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಜಾಗೃತಿ ಮಗನೇ/ಮಗಳೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗೃತಿ ಎಂಬ ಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಅಥವಾ ಸಮನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಎಚ್ಚರ, ಅರಿವು, ವಿವೇಕ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ನಾವು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜಾಗೃತಿ ಅಗತ್ಯ.

‘ಮಾತು ಬೆಳ್ಳಿ ಮೌನ ಬಂಗಾರ’ ಎಂಬ ಗಾದೆ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಜನಕ್ಕೆ ಗದ್ದಲ ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯ. ಅವರಿಗೆ ಮೌನದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಥವಿದ್ದರೆ ಮೌನಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಅರ್ಥವಿರತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನಿಯು ಆದಷ್ಟು ಮೌನದಿಂದ ಇರಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಮೌನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಿಸದೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ಗಂಡನನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ಉರ್ಮಿಳೆ ಮೌನದಲ್ಲೆ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನಗಳ ಮೂಲಕ ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಹನೀಯರು ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತಂದುಕೊಡಲು ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರವು ಒಂದು. ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಕಿರುಬರಹಗಳ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಬರಹಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಾ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಕಿರುಬರಹಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಇಡೀಯಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಣೆಕೊಟ್ಟು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಿತ್ತುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಗು-ಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿತವಾಗುವ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ, ಅನುಭಾವ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ವಿಜ್ಞಾನ ಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಓದುಗರಿಗೆ ಇದು ಅನುಭಾವದ ಕಿರು ಕೈಪಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-1
2. ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-50
3. ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ ಉದಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-66

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರ. (2019). ಪ್ರ. ಉದಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ. (2016). ಬದುಕು-ಬರಹ. ಪ್ರ. ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.